Üvegablak - Mákvirágokkal

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	65.303.1
Alkotó:	Engelbrecht, Karl (1857 - 1902) / tervező Róth, Miksa (1865 - 1944) / kivitelező
Készítés ideje:	1900 - 1902
Készítés helye:	Budapest
Jelzés:	nincs
Anyag:	ón; opak üveg
Technika:	ónkeretes
Méretek:	magasság: 65 cm szélesség: 43 cm vastagság: 4 cm

Róth Miksa apja, Róth Zsigmond (1830-1885) műhelyében ismerkedett meg az ólomba foglalt színes üvegablak technikájával, majd 1884-ben önállósította magát, s "üvegfestészeti műtermet" alapított a Dohány utcában. Az ezt követő évtizedben készült művei még a historizmus jegyében születtek. Munkásságában 1897-ben állt be fordulat, amikor
megismerkedett a Louis C. Tiffany által felfedezett, s 1880-ban *Favrile* néven szabadalmaztatott, anyagában színezett opaleszcens - azaz opálos, alig áttetsző, mégis fényáteresztő - üveggel, melynek meleg fényű, márványos felülete rendkívül dekoratív hatást kelt.

Tiffany felfedezéséről hamarosan Róth Miksa is tudomást szerzett, amint arról visszaemlékezéseiben is beszámol: "[az opaleszcens üvegek] merőben mások, mint az üvegfestészetben használatos üvegek. Átlátszóságukban erősen tompítva, inkább opalizálóan áttetszőek és a rajtuk márványszerűen összefolyatott, káprázatosan ragyogó színek által valóban megvesztegetően szép hatásúak. [...] Miután megtudtam, hogy Engelbrecht Karl, hamburgi üvegfestő kint járt Amerikában, hogy megismerje ezeket az opalescens üvegeket és azok feldolgozási technikáját, és azt is megtudtam, hogy ő már ezekből az üvegekből egy kollekciót át is hozott a kontinensre, első utam 1897-ben hozzá vezetett Hamburgba. [...] Kérésemre Engelbrecht nekem ezekből az üvegekből egy ládára valót elküldött és a nyert benyomások hatása alatt lassan hozzáfogtam próbálkozásaimhoz". (Róth Miksa: *Egy üvegfestőművész emlékei*. Budapest 1943, 39.)

Az újonnan megismert opaleszcens üvegről Róth a Magyar Iparművészet 1897. szeptemberi számában megjelent írásában is beszámolt (ld. itt).

A "Tiffany-üveggel" folytatott kísérleteinek egyik eredménye egy különféle virágokat ábrázoló üvegablak-sorozat, melyek már egyértelműen a szecesszió stílusjegyeit mutatják. A sorozat kompozícióihoz Engelbrecht *Vorlagen für Kunstverglasungen* (Hamburg, 1896) címmel kiadott mintalapjai szolgáltak előképül (ld. itt).

Ezek egyike az itt bemutatott, mákvirágokat ábrázoló üvegkép. A sorozat további darabjait - a Vadrózsás, Margarétás, Napraforgós, Liliomos és Íriszes pannókat - a Róth Miska Emlékház, illetve a BTM Kiscelli Múzeuma őrzi. (ld. itt) Ez utóbbi két ablak szerepelt az Iparművészeti Múzeum 1902-es karácsonyi kiállításán. (A két ablak reprodukcióját közli: Magyar Iparművészet 1903, p. 24. ld. itt.)
Ugyancsak Róth Miksa virágpannó-sorozatához tartozik az Iparművészeti Múzeum íriszeket ábrázoló üvegablaka (ltsz.: 65.304).

Róth Miksa az Iparművészeti Társulat 1898. évi, az Iparművészeti Múzeumban rendezett Karácsonyi Tárlatán mutatta be elsőként a Tiffany-üvegek felhasználásával készült, szecessziós stílusú opaleszcens üvegablakait, melyek nagy sikert arattak, s ennek nyomán elsőként ő kapta meg az Iparművészeti Állami Aranyérmet. A Karácsonyi Tárlatról szóló, a *Magyar Iparművészet* 1899/1. számában megjelent írásában Diner-Dénes József az üvegablakok "kolorisztikus hatását" értékelte nagyra (ld. itt, p. 15.)

Lyka Károly a következő sorokkal méltatta Róth Miksa üvegablakait: "Figyelmeztetjük a közönséget, nézze meg jól

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

Róth Miksa üvegfestmény-sorozatát, mely feltűnik nemcsak újszerűségével, hanem egyúttal megjelöli az utat, amelyek okosan fejleszthető a műiparnak ez az ága. [...] Róth a Monarchiában ez első, aki ilyen irányban dolgozik. Figyelemre méltó például a kék faunos ablak, amelyen egy ecsetvonás sincs, ámde az üveg ad ki minden árnyalatot. Ennek az eljárásnak azért van jelentősége, mert az üvegfestő végre visszatér a maga anyagához. [...] Meg van nyitva az út az üvegfestés jövője fejlődésének. [...] Róth művészember, aki már azért is dicséretet érdemel, hogy bele mert menni a hagyományokkal való szakításba." (Lyka Károly: A *művészi ipar karácsonya*. Budapesti Napló, 1898. december 8., p. 12.)

Irodalom

- Szerk.: Balla Gabriella: *Tiffany & Gallé. A szecesszió üvegművészete*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2007. - Nr. 5.13.
- Szerk.: Dózsa Katalin: *Az áttörés kora. I-II. Bécs és Budapest a historizmus és az avantgárd között (1873-1920)*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2004. - Nr. 3.3.34. (Varga Vera)
- Varga Vera: *Róth Miksa művészete*. Helikon Kiadó, Budapest, 1993. - 55. (pár darab)
- Gellér Katalin: Róth Miksa (1865-1944). A magyar üvegablak-művészet fénykora. *Művészettörténeti Értesítő*, 29. (1980). 1980. - 148-154.
- Koós Judith: The Effect and Works of L. C. Tiffany in Hungary. *Acta Historiae Artium*, 15. (1969). 1969. - 199-216:208.

